

Rosa Casas, Foto: Farrús

La Rosa de la Biblioteca

Laia de Bobes

De família maresmenca i alellenca al cent per cent, filla de Can Manresa — conegut així perquè el besavi d'ella va venir d'aquella població—, nascuda a casa seva fa trenta anys llargs, la Rosa de petita era, diu, tímidsíssima, “supervergonyosa”, diu ella, fins el punt que alguna monja l'havia pessigada a classe perquè parlés quan li feien una pregunta (ara la veus i mai no ho diries...) Va estudiar on ho feia quasi tothom aleshores: de primer a les monges, i després a les escoles Fabra; acabada l'EGB, a l'institut, però ja mentre estudiava es va posar a treballar de dependenta a can Gispert, a la plaça de l'Ajuntament, i després a altres botigues del poble, i va acabar deixant els estudis.

L'any 1980 és va posar en marxa la biblioteca Ferrer i Guàrdia dins les escoles Fabra, des del principi la Rita, aleshores bibliotecària, es va envoltar d'un grup de col·laboradors habituals que l'ajudaven en totes les tasques: fer fitxes de llibres, segellar revistes, atendre el servei de préstec... a aquest grup, l'any 1983, s'hi va incorporar la Rosa, que s'hi va anar aficionant cada vegada més... La Rita va crear escola, i a la biblioteca encara ara hi treballen diverses persones de les que formaven part d'aquell petit nucli de bibliòfils.

“Determinació” és la paraula que defineix aquesta dona. “Quan una cosa m'agrada o sento que m'atrau, la

Amb simpatia i bon humor respon preguntes, aconsella, recomana, ajuda a triar amb la paciència que requereix una tasca com aquesta. Va aprendre a treure's la vergonya i la timidesa del damunt i a atendre la gent darrere el taulell d'una botiga de queviures i ara és bibliotecària de la biblioteca Ferrer i Guàrdia. Des del semi-soterrani on treballa ha notat, més que no pas vist, els fets socials que han anat canviant la vida del nostre poble.

segueixo fins arribar-la a aconseguir”, afirma, i és ben cert: com que es va ficar entre cella i cella acabar fent de bibliotecària, s'hi va posar. Li va caler en primer lloc finalitzar el BUP —al Badalonès el primer dia els companys de classe la varen prendre per la professora; es portava més de cinc anys amb ells— i cursar el COU, passar la selectivitat i després matricular-se per a la diplomatura de Biblioteconomia i Documentació... Uf, què dur! “Sí, però si hi ha força de voluntat... aquí em tens”. Des de fa cinc anys, quan la Rita es va jubilar, és bibliotecària, i abans, des del maig del 86 va ocupar la plaça d'auxiliar de biblioteca. I anteriorment, com ja hem dit, hi havia col·laborat, de manera que la Rosa ha viscut tota la història d'aquesta biblioteca, pràcticament des del dia de la inauguració fins ara. Setze anys, aviat és dit...

La fermesa se li veu de lluny. Determinació, diem nosaltres, i ella, que no ho ha tingut gens fàcil i ha patit unes circumstàncies personals molt adverses, parla de ser valenta, de

proposar-se una fita i superar totes les dificultats per aconseguir-la, i comenta que “gràcies a les coses negatives aprens coses positives; el que a mi m'ha passat —diu— potser no ho desitjo a tothom, perquè no és fàcil trobar-te tan sola, notar el rebuig, sentir-te mal mirada, haver de lluitar tant... dol que la gent et giri la cara, però del dolor també n'aprens. Ara em sento bé amb mi mateixa i dono gràcies a tot el que m'ha passat perquè he après moltes coses: la soledat t'ensenya que ets tu qui té el poder: jo decideixo, jo governo la meua vida; i de rancor no en guardo”.

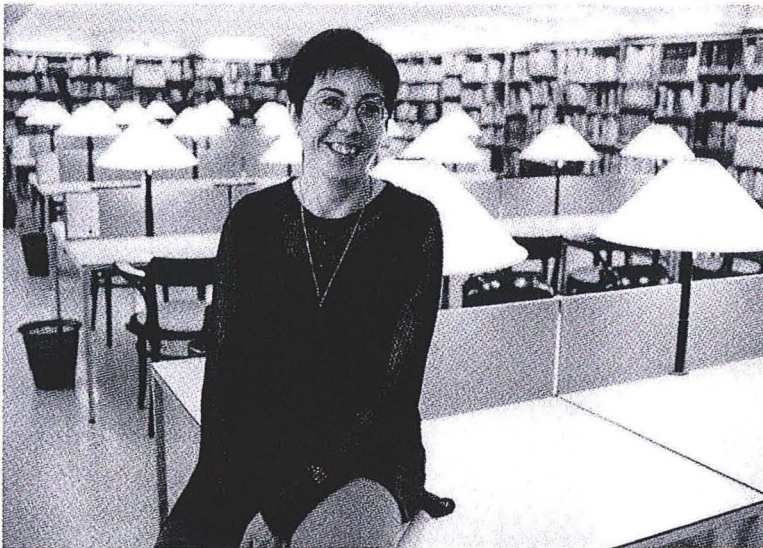
Primer des d'una aula al costat del pati de l'escola, ara de sota el mercat estant, la Rosa ha notat com evolucionava Alella. “Abans, la canalla llegia molt més: venien els pares amb els nanos i tots sortien amb algun llibre, el préstec era un no parar”. Ara, en canvi, les coses han canviat, afirma: “surten de l'escola i venen a la biblioteca a fer els deures, i llegir només ho fan de tant en tant; ha baixat força la demanda de lectures per a nanos petits, potser

perquè ara tenen més activitats en sortir de classe i fan més deures a casa i tenen poc temps per llegir". Això reflecteix que les necessitats han canviat, el viure el dia a dia del poble és diferent per a tots plegats. Ara la biblioteca té més adults entre el públic habitual, i més demanda de llibres juvenils i per a universitaris. I és que els canvis que es veuen per entre els prestatges de llibres poden ser molt més grossos i d'àmbit molt més ampli que el simplement local: "la massificació que hi ha a les universitats fa que la gent no hi trobi lloc per estudiar; abans anaves a la universitat i t'hi quedaves tot el dia; ara els estudiants pleguen quan acaben les classes i, sobre tot a l'estiu, aprofiten la biblioteca com a lloc per estudiar, de manera que tenim un públic universitari que abans no venia".

Malgrat això, el fons de la biblioteca no és pas especialitzat. "Has de tenir els criteris clars". És clar, és la bibliotecària en part qui decideix el fons amb què s'han d'omplir els prestatges. "Intentes tenir una mica de tot, veure el que és més general, perquè és un manual d'ús que pot ser comú per a estudiants de diverses carreres". L'altra part, de fet la més important, de les adquisicions són sobretot novel·les, i com que la Generalitat proveeix les novetats editorials en català —per bé que sempre amb una mica de retard—, la Rosa ho té clar: "tot el que compro, de novel·la, nou, ho compro en castellà". Molta gent gran demana lectures en aquesta llengua i cal respondre a la demanda del públic.

No llegeix gaire. No té temps de llegir! Però ganen no n'hi falten: "De vegades quan veus els llibres nous penses 'Aï!, voldria llegir-los!', però no pots, i em fa malícia que un lector s'endugui un llibre que jo hagués volgut llegir; és absurd, penso després, perquè sé que no el podré llegir, però la primera sensació és aquesta". Sobre tot llegeix a l'estiu, quan la feina és una mica més reposada perquè no hi ha

l'enrenou de les criatures que surten de classe. I malgrat tot cal estar ben al dia... "Tinc força memòria visual i les coses em queden bastant. El fet de treballar cada dia, de parlar amb d'altres bibliotecaris, d'estar en aquest petit món, fa que et vagis assabentant de molta informació, tot i que n'hi ha tanta que no la pots abastar tota". D'altra banda compta amb l'ajuda dels mateixos lectors: "Hi ha gent que em porta llistes de bibliografia; guardo tota la informació i apunto coses, miro, comparo, de vegades amb el que algú et diu recordes el que ja t'havien

comentat i tenies anotat, comproves... i així acabes oferint —o decidint comprar— el llibre que ells et demanen". Perquè, al mateix temps, a la gent li agrada que els ajudis, i això no deu pas ser cosa fàcil... "Has de saber el tipus de lectura que vol cadascú i el que li pot agradar; sovint volen que els puguis explicar...", de manera que quan no ha pogut llegir una obra, demana als lectors què els ha semblat, i quan algú pregunta sobre aquella novel·la en concret adverteix que diu el que li diuen.

La Rosa, a més de tot això, és una persona emprenedora. Des que ella és responsable de la biblioteca han augmentat considerablement les activitats culturals organitzades per aquesta entitat. Ho fa per iniciativa pròpia, perquè de fet no en té cap obligació. La lectura de contes per Nadal i Sant Jordi, conferències com la dedicada a les llegendes del Maresme o una per presentar una guia de lectura del medi natural, que va comptar amb

la presència del meteoròleg Francesc Mauri, les trobades "Cerquem les arrels" i l'edició d'una publicació que recollia tota la informació que va sortir-ne... són mostres d'una voluntat de dinamitzar la vida cultural del poble. "La llàstima és que ens veiem limitats pel pressupost" però, de totes maneres, ens adverteix que no es vol il·lusionar, perquè "costa molt fer que la gent es mogui: no pots fer massa activitats per no cansar-los, i també per no desanimar-te". I al mateix temps, però, ens comenta que creu necessari aquest tracte amb el públic, i ens explica

aquesta anècdota: "El tema de la primera trobada 'Cerquem les arrels' eren els jocs que els nostres avis jugaven de petits. Mentre ho estàvem muntant em van entrar els típics dubtes de si feia ben fet o no, si valia la pena... i per aquells dies un noi del Masnou va venir a demanar si teníem informació precisament sobre aquest tema per fer-ne un treball. Va ser com una mena de presagi, que en certa manera de-

mostrava que hi ha una demanda, que aquesta informació s'ha de recollir perquè sinó es perd". I per què perdre-la? per què s'ha de deixar perdre si es pot fer a la biblioteca? "Recollim la informació per poder-la facilitar als altres. Jo m'ho passo molt bé, però el que en traiem és per a benefici de tots.

El contacte amb la gent i els llibres... entre el tracte amb el públic i el tràfec de lletres una bibliotecària és una persona sàvia? Ens respon amb una mig-evasiva: "Intento entregar amabilitat i simpatia, i intento atendre tothom tan bé com puc..."

Projectes pel futur? En el pla personal, diu: "ara em volta pel cap la llicenciatura en Documentació. Estic deixant passar temps, perquè és una carrera molt nova i prefereixo que les coses estiguin ben assentades, però sé que ho acabaré fent". Determinació... efectivament, si ella ho diu, és que ho acabarà fent.